

Szakmai beszámoló

Támogató: NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

Pályázati azonosító: 209106/00121

Kollégium: Múzeumok Kollégiuma

Barber Shop – A borbély visszatér című időszaki kiállítás

Pályázó: Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ

5440 Kunszentmárton, Kerületiház u. 8.

Megvalósítás helyszíne: Helytörténeti Múzeum, Kunszentmárton

Megvalósítás időtartama (eredeti): 2023.07.01.-2024.08.31.

Megvalósítás időtartama (módosított): 2023.07.01.-2024.11.30.

Kiállítás címe

Barber Shop – A borbély visszatér

Időszak

2024. október 11. - 2025. június 30.

Kurátor

Dr. Pusztai Gabriella történész-muzeológus, a Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum igazgatója

A kiállítás célja

A modern barber shopok megjelenésével, a téma aktualitásának figyelembevételével egy olyan új, több generációt érintő kiállítás bemutatása és ismeret átadása, amely helytörténeti kutatásokon alapszik, átfogóan dolgoz fel egy ma rendkívül népszerű mesterséget és szembeállítja azt a 21. század elvárásaival, példázva ezzel az eltelt évszázadok változásait.

A kiállítás témája

Kiállításunk két fő részegységre bontható. A múlt és a jelen ismereteit egyaránt feldolgozza, melyet a terek kialakításánál is figyelembe vettünk.

Helyet kapott tárlatunkban egy korhűen berendezett, 20. század elejéről származó, Öcsöd településéről szerzeményezett borbély-fodrászműhely, mely a kistelepüléseken jellemző műhelyeket kívánja bemutatni.

A második teremben a polgári, nagyvárosi műhelyekkel ismerkedhet meg a látogató. Ezen anyagunkban főként a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum borbélymesterséghez kapcsolódó tárgyegyüttesére támaszkodtunk.

Harmadik termünkben pedig egy 21. századi, modern barber shop enteriőrjét teremtettük meg a lehető legtöbb információt átadva korunk megújult férfi fodrászszalonjairól.

A kiállítás tematikus egységeit tekintve a következőeket dolgoztuk fel és mutatjuk be:

- A borbélymesterség megjelenése
- A magyar borbélymesterség története
- Borbélyorvosok a gyógyítás szolgálatában – kunszentmártoni borbélyorvosok
- A helyi és térségi kisiparos borbélyság, valamint a modern szépségipar kezdetei és a termelősövetkezeti fodrászat
- Helyi és térségi fodrász dinasztiák bemutatása
- A barber shopok megjelenése, a modern férfi-fodrászat jellegzetességei

A megvalósítás

A kiállítás anyagának jelentős része, az öcsödi borbélyműhely (teljes tárgyi és dokumentum anyagával) 2017-18-ban, az NKA tárgyvásárlási pályázatának köszönhetően (A2017/N5613) került gyűjteményünkbe, így kutatásunkat a műhely anyagának feldolgozásával kezdtük, majd térségi és országos szintre terjesztettük ki.

Hogy minél gazdagabb, a kiállítás koncepciójának is megfelelő tárgyi anyagot tudjunk kutatni és bemutatni, felkerestünk más múzeumokat, helyi gyűjtőket és az egykor Kunszentmártonban dolgozó borbélyok leszármazottait. Kapcsolatba kerültünk a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeummal és a Kecskeméti Katona József Múzeummal, akik nagyobb bútorokkal, vagy ritka eszközökkel egészítették ki enteriőrünket és a vitrineket. A helyi lakosok aktív hozzájárulásaiért szintén hálásak lehetünk.

A kiállítótér helyét, így méretét is megváltoztattuk az eredeti tervekhez képest. A 40 m² helyett 80 m²-en, három teremben kapott helyet a kiállítás. Úgy éreztük, ez a téma nagyobb teret érdemel tekintve a sok részletet, amelyre a kutatások során bukkantunk, de izgalmas lehet a látogatók számára.

A kiállítás a bejáratot követő folyosón kezdődik. Hangulatkeltő installációt készítettünk ide, egy utcarészletet, ahová borbélyssággal kapcsolatos hirdetéseket, újságcikkeket helyeztünk el. Itt kapott helyet egy valódi borbély cégér, egy pad és egy világító utcai lámpa. Kedvére elidőzhet, pihenhet itt a látogató a tárlat megtekintése előtt vagy után.

A kiállítás három egymásból nyíló terme egyfajta időrendiség érzetét kelti; a múltból a jelen felé tartunk a megtekintés során. A vidéki és a városi borbélyműhely enteriőröknél korhű kiegészítőkkal, dekorációval tettük izgalmassá és befogadhatóvá a látványt. A modern barber shop termünk esetében pedig Dancsó Erika szentesi mesterfodrász borbély üzletét mintáztuk le, szinte tökéletesen átadva a műhelyben látottakat. Mindhárom enteriőrnél nagy gondot fordítottunk a teljesség érzetére, hogy egy valódi szalont láthasson a látogató annak minden részletével együtt. Komoly odafigyelést igényelt a barber shop terem korhű installálása, mely különösen költségvetési szempontból volt nehéz; a szakma technikai, tárgyi

feltételeinek teljes körű begyűjtése feladta a leckét számunkra. Szerencsére jó kapcsolatokat kötöttünk más fodrászüzletek tulajdonosaival is, így közös erővel valósítottuk meg a projektet.

Mindhárom teremben helyet kaptak vitrinek, hogy a borbélymesterségre leginkább jellemző eszközöket közelebbről is bemutatthassuk. Szeretnénk kiemelni a száz darabos borotvakés gyűjteményünket, amely éppúgy vitrinben kapott helyet, mint az orvosborbélyáshoz köthető felszerelések, eszközök.

A mai modern szemlélet és igény megkívánja, hogy kiállításainkat technológiai szempontból is a lehető legjobb felszerelésekkel lássuk el. Ennek érdekében digitális tartalmakkal bővítettük a vizuális élményt és az információszerzés módját. Készítettünk korhű imázsfilmeket, folyamatvideót, filmrészlet válogatást, fényképes vetítést és élő interjút Dancsó Erika mesterfodrásszal. Kiemelkedően fontos felvételünk az a folyamatvideó, amit projektorral vetítünk a falra. Ez a film Borsós László egykori borbélymester közreműködésével jöhetett létre és bemutatja a 20. század mesterfogásait korabeli eszközökkel, így digitális gyűjteményünk is nagymértékben gyarapodhatott. Tartalmaink közé sorolható még egy összetettebb applikáció elkészítése, melyről a múzeumpedagógiai részről bővebben írunk, illetve egy játékfal, ami amellet, hogy több játékot tartalmaz, egy Genialli online kvíz elérését biztosítja.

Játékfal és pihenőhelység a barber shop részben

Múzeumunk számára nem csupán a digitális megoldások jelentenek előnyt egy kiállítás elkészítésénél, hanem a hagyományos értelemben vehető interaktív elemek is, melyek szintén szorosan fonódnak össze a múzeumpedagógiai tevékenységünkkel. Az összefoglaló részben csak felsorolás szintjén érintenénk: helyet kapott a kiállításban egy szakáll-bajusz próbafal egy hatalmas tükörrel; egy krétával írható tábla, amire borbélyismerőseik vagy rokonaik nevét jegyezhetik fel a látogatók; egy szimatoló és egy fodrász szék mosóval.

Látogatói pihenőt a kiállítás belső részében is létrehoztunk. Érdekessége, hogy úgy alakítottuk ki, mintha a kiállítás eleme lenne, ezért nem zavarja a barber shop enteriőr összképét.

Múzeumpedagógia

Az érintőképernyőn futó, oktató jellegű applikáció az egyik legösszetettebb projektünk volt az építés során. A szoftvernek négy része van: egy memóriajáték kisebbeknek, egy tárgykereső játék nagyobbaknak tárgyleírásokkal együtt, melynek használatával a borbély szakma eszközeivel ismerkedhetnek meg a látogatók, egy digitális történeti dokumentumtár és az imázsfilmünk nézhető meg rajta.

Az applikáció menüszerve és a kereső játék egyik tárgyleírása

A próbafal segítségével különböző korok kalap, bajusz és szakálldivatjával ismerkedhetnek meg vendégeink, mely szerves része a múzeumpedagógiai foglalkozásainknak is épp úgy, mint a szimatoló, mellyel nem csak a modern barber

shopokban fellelhető illatok tapasztalhatók meg, hanem a múlt kozmetikai termékeinek illata is.

Múzeumpedagógiai kínálatunkban több célcsoportot határoztunk meg. Megjelennek benne különböző műveltségi tartalmak, kompetenciák, kapcsolódik a Nemzeti Alaptantervhez és nevelési programokhoz. Foglalkozásaink között szerepel a szappanöntés, frizura tervezés arcelemek alapján, interaktív foglalkozás a nagyobbakkal, melynek során megismerkednek különböző korok hajviseleteivel, stílusjegyekkel, kipróbálhatják a borotválást, színelméletet, hajdíszítési formákat és frizurakészítési módokat tanulnak. Kínálatunkban megtalálható még a gyógynövényeket, természetes és mesterséges kozmetikumokat körbejáró múzeumpedagógiai foglalkozás, amely nagy népszerűségnek örvend, de tervezhetnek nálunk vendégkártyát is a látogatók.

A kiállítás megnyitója

A megnyitót 2024. október 11-én, 16 órakor tartottuk a Helytörténeti Múzeum udvarán. Rendezvényünk tervezésekor körülbelül 40 fő részvételére számítottunk, de a vártnál több, 62 fő érkezett az eseményre.

A program összeállításánál fontosnak tartottuk, hogy a borbély és fodrász szakma kiválóságai is képviseltessék magukat, így Dancsó Erika szentesi mesterfodrász, L'Oréal Nagykövet, a Dancsó Erika Szépészeti Oktató Központ alapítója volt ideális választás, hogy megnyissa rendezvényünket és az est háziasszonya legyen. Erikával nem kizárólag a megnyitóval kapcsolatban működtünk együtt, hanem a projekt teljes megvalósítási ideje alatt: támogatta kutatásainkat, szakmai tanácsokkal látta el intézményünket, anyagokat gyűjtött múzeumunknak a modern barber shop enteriőr berendezéséhez, valamint részt vett a program népszerűsítésében is, így összességében elmondható, hogy egy csodálatos együttműködés eredménye is a sikeres megnyitó.

Szintén a szakma jelenlétét erősítette, hogy két helyi fiatal borbély, Kiss László Csaba és Kardos Gergő fodrász és borbélybemutatót tartott, melynek során megismerkedhettek

vendégeink a mai kor férfi frizura és szakálldivatjával, valamint az új típusú eszközökkel, módszerekkel alkalmazás és használat közben.

A bemutató után tárlatvezetéssel egybekötve tekinthették meg kiállításunkat a látogatók.

A megnyitóhoz kapcsolódó tartalmak online elérhetőségei:

https://www.facebook.com/content/insights/?content_id=UzpfSTewMDA2MzU2MDc3Mjg0NzoxMTA0NzA3NDAxNjU3OTQyOjExMDQ3MDc0MDE2NTc5NDI%3D&entry_point=CometProfileInsightsPressablePostListItem

<https://www.facebook.com/muzeumatomlocben/posts/pfbid02XsEX8VuuxT67sDmPe8LUuWTTBXQRyECZKccoyFWFNew7KjLLWyp3LtRi4f6FFkfhI>

<https://www.facebook.com/muzeumatomlocben/posts/pfbid02ZdfzCbrWmU4Yb5mzj9KPv14yriMc2QGjk9MMctFe76zHpFc79GEPoSmvWZDdqKU7I>

Kommunikáció és marketing

Hagyományos kommunikációs csatornáink voltak: plakát, szórólap, meghívó

A városon belüli központi helyekre plakátot helyeztünk ki. Az intézményekbe (Művelődési Központ, Egészségügyi Központ, iskolák, óvodák, fodrászatok, stb.) plakátot és szórólapokat helyeztünk el. Személyre szóló meghívókat küldtünk az adatbázisunkban szereplő címekre, illetve e-mailben küldtünk meghívót a személyes megkeresésink mellett. A program megjelent a város havi programjait összefoglaló leporellójában is.

A szomszédos települések iskoláiba és fodrász-szalonjaiba plakát és szórólap került.

Közösségi média és sajtó:

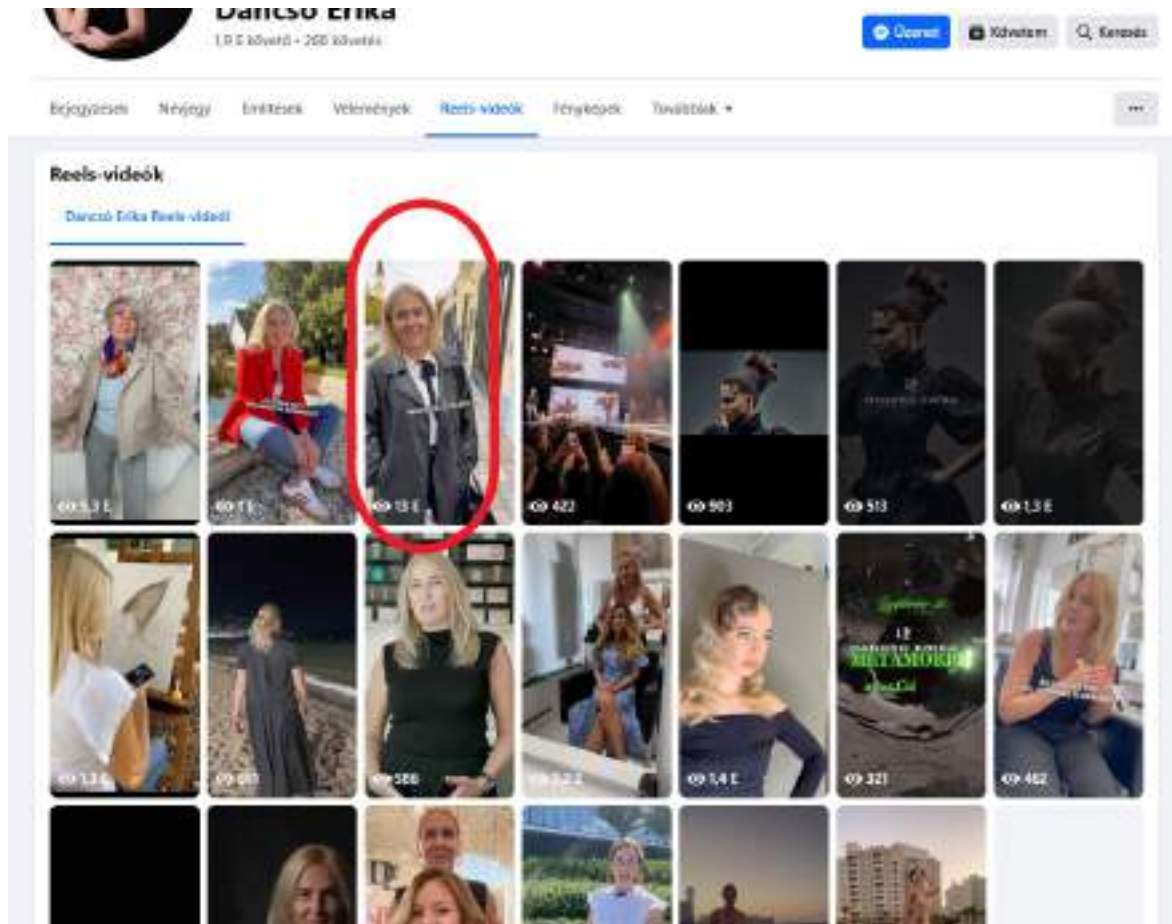
Internetes felületeinken, valamint a múzeum facebook és instagram oldalán eseményt hoztunk létre, folyamatosan cikkekkel, hírekkel láttuk el a felületeket az érdeklődés felkeltése céljából. Igyekeztünk következetesen tudósítani a kiállítás építésének előrehaladásáról.

Publikációs és megjelenési lehetőségeket kaptunk a helyi és regionális újságokban, a Szoljon.hu-n, a Körös TV-ben, az Aktív rádióban.

Tapasztalatok:

Marketingstratégiánk egyik fundamentuma volt, hogy kapcsolatot teremtettünk a szakma képviselőivel. Különös jelentőséggel bírt a Dancsó Erikával való szoros együttműködés, így a digitális, online térben végzett marketingtevékenységünk óriási sikerrel zárult a 2024-es évre. A közösségi oldalak egymásra mutató kereszthivatkozásai nagymértékű elérést generáltak nem csak nekünk, hanem mesterfodrászunknak, Dancsó Erikának is. Jövőbeli tervünk ezt a magas szintű látogatottságot és elérést fenntartani más együttműködésekkel.

További észrevételünk, hogy az élő bejelentkezések, videós népszerűsítő tartalmak nagyon hatékonyak bizonyulnak, így a későbbiekben megpróbálunk efelé mozdulni rendezvényeink marketingjében.

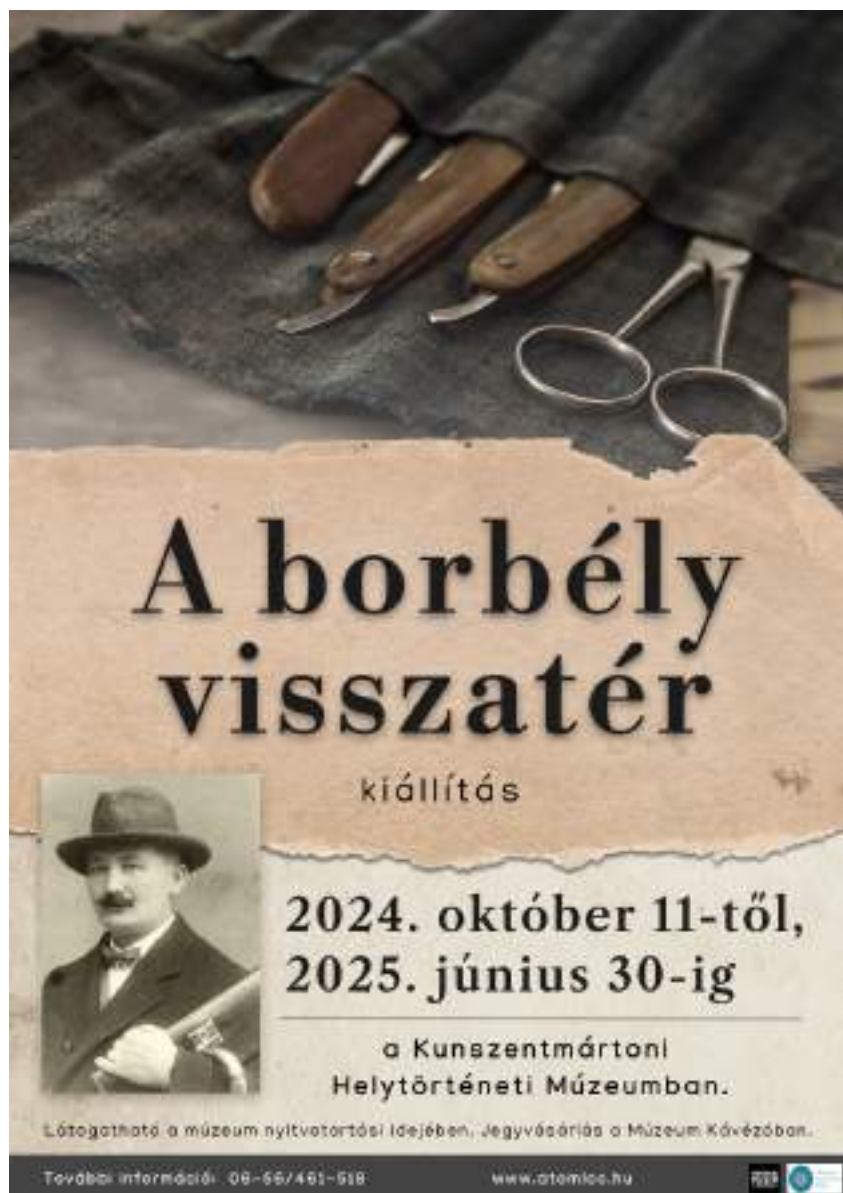

Másik fontos pillére volt marketingünknek az általunk készített imázsfilm, mely nagy népszerűségnek örvendett internetes csatornáinkon. Megalapozta a kiállítás hangulatát, betekintést nyújtott az egykori borbélyok világába:

<https://www.youtube.com/watch?v=5OC0lgIOEBI>

A kiállítás plakátja és instagram post-ja

A kiállítás facebook borítóképe

Kapcsolódó linkek:

https://www.facebook.com/content/insights/?content_id=UzpfSTewMDA2MzU2MDc3Mjg0NzoxMDk4MTczNTc4OTc3OTkxOjEwOTgxNzM1Nzg5Nzc5OTE%3D&entry_point=ContentProfileInsightsPressablePostListItem

<https://www.facebook.com/muzeumatomlocben/posts/pfbid0337ho3yc56Ax1QsxmrmVeoxCP2kiVkmnacZtUqw1dQVYQ4nFj4i4o9EC1bwCm9zF2l>

<https://www.facebook.com/muzeumatomlocben/posts/pfbid0euF6ktW5n5GG1uKW325vYxXTbzEu1gxzm74ANKMT23jtiaGHcHUYHCYh2axZkXyNl>

<https://www.facebook.com/muzeumatomlocben/posts/pfbid0336cRniRDy9xWpiKujmFfSFNwy1AMw8RJ4PdUvzZHHiKSRejRU2QW4TrAWEuHgvNl>

<https://www.facebook.com/muzeumatomlocben/posts/pfbid09cbAcbMXvEcgcRc8RWn7kewC1mzZxGsjiD6EXvMWij27fTUDTwj7vyMEmXZbZPal>

https://www.szoljon.hu/helyi-kultura/2024/02/borotvaelen-a-borbelymesterseg-kulonleges-eszkozeit-mutatjak-be-kunzentmartonban-galeriaval?fbclid=IwY2xjawH_BKJleHRuA2FlbQIxMQABHVh045Tzs0WHtCiy1NeYnRwy_2PKCjtOkHT_Mewh1pKjeRI5MGkKbrSrnQ_aem_iD0mMrn-nHae20fvlm6x_A

Kapcsolt programok

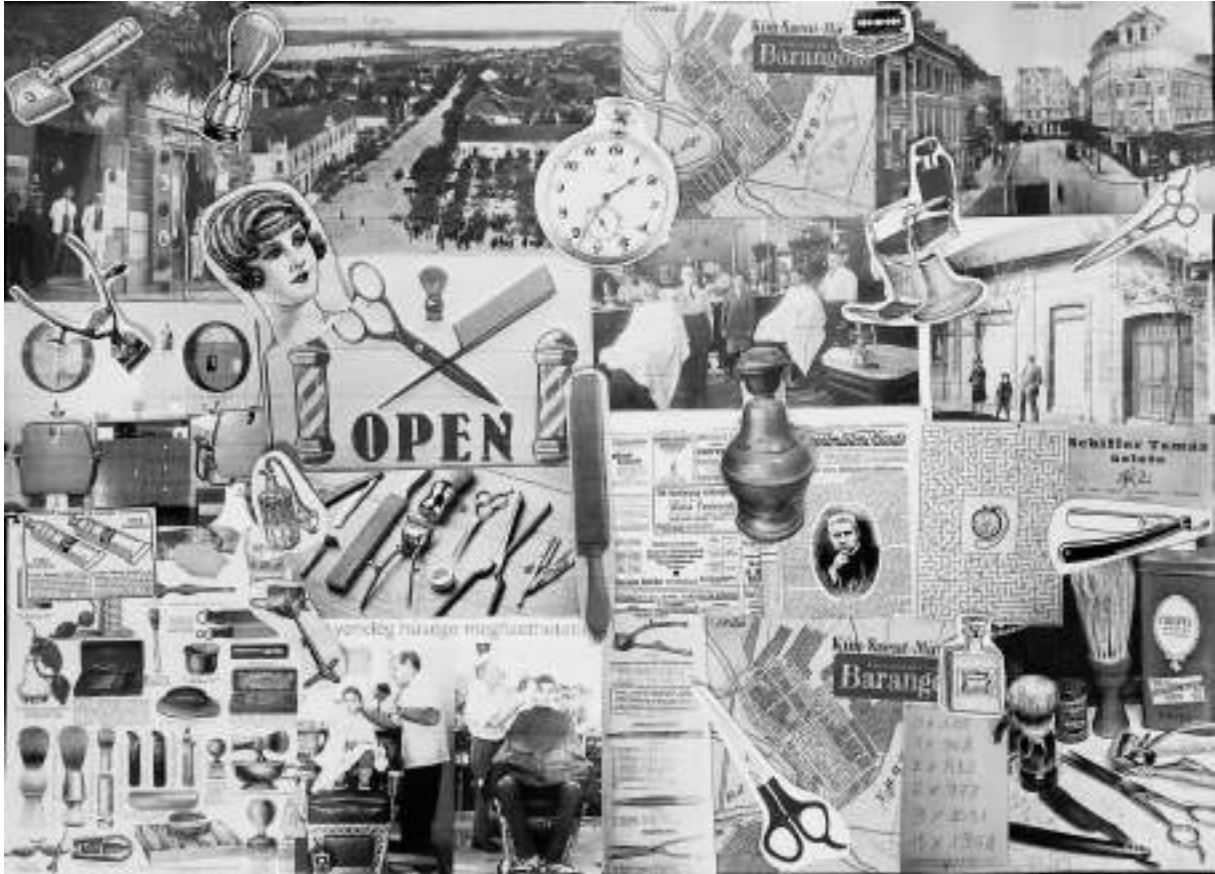
Több éves tapasztalat mutatja, hogy jelentősebb látogatószámot tudunk elérni, ha különböző, a témával szorosan összefüggő programot kínálunk az érdeklődőknek. Eseményeink megalapozzák a kiállítás hangulatát és az érdeklődőkben személyes jellegű kapcsolódást hoznak létre. Általuk nyitottabbá válnak az új információk befogadására és még inkább elköteleződnek múzeumunk iránt. Így nem csupán a témához kerülnek közelebb, hanem motiváltak és aktívak lesznek az intézmény mindennapos működésében.

E fentiek tükrében az immár hagyományoszerűen szervezett, egy hónapig zajló detektív játékunkat, a Kunszentmártoni Barangolót kiállításunkra alapozva készítettük el. Az eltűnt borbély esete alcímet viselő, városi nyomkereső játék tartalmazta a kutatásaink során gyűjtött információk jelentős részét, felhasználtunk tárgyi eszközöket bemutató jelleggel, filmrészletet forgattunk A borbély visszatér című kiállításban és történeti dokumentumok másolatait vehették kézbe a lelkes játékosok. A játék befejezése egy kreatív feladat megoldása volt, mely egy hagyományos kollázs elkészítését jelentette helytörténeti és borbély témában.

A játékra 37 csapat jelentkezett és 24 csapat fejezte be sikeresen a játékot.

A játék plakátja

A játék utolsó feladatának egyik megoldása

Idén folytatni fogjuk a kapcsolódó programok szervezését. A tavaszi időszakban egy szakmai előadással egybekötött tárlatvezetést szeretnénk tartani az érdeklődőknek, illetve szervezünk egy No Shave hónapot, amely kihívás nagy népszerűségnek örvend férfiak körében és remek marketing-eszköz számunkra a kiállítás reklámozásához.

A nyári időszakban tartjuk a Múzeumok Éjszakája programunkat, melynek idei témája a borbély és fodrász szakma lesz, mivel a legnagyobb fesztiválunkat is a kiállításához szeretnénk kötni. Tárlatvezetéseink mellett színpadi látványborotválást, extrémfrizura versenyt és show-t kínálunk majd a hozzánk érkezőknek.

A kiállítás hasznosulásának értékelése

Megjegyzés: a kiállítás megnyitójától (2024. október 11.) számított értékek 3 hónapra vetítve.

A kiállítás tervezett bontásának dátuma: 2025. június 30..

Látogatószám: 612 fő

Múzeumpedagógiai foglalkozások száma: 16 csoport

Múzeumpedagógián résztvevők száma: 406 fő

Kapcsolt programokon való résztvevők száma (külön értelmezett): 111 fő

A látogatók, célcsoportok elérése, a kiállítás hasznosulása

Nehéz előre megítélni a kiállítás hasznosulását, hiszen 2025. június 30-ig tartjuk nyitva, de ez idáig úgy tűnik, sikerült 723 látogatót elérni másfél hónap nyitvatartási idő alatt (december –január holtidőszak), így joggal feltételezhetjük, hogy a kiállítás végéig teljesülni fog a 4000 fő-s látogatottsági cél.

Kiállításunk célja volt a helyi identitás erősítése, a helyi értékek és örökség bemutatása, valamint népszerűsítése. A településen erős lokálpatriotizmus van jelen, ezért úgy tapasztaltuk, a kiállítás kedvező fogadtatásban részesült, emellett fontos szerepet vállalt és vállal a közösség erősítésében, a lokális öntudat kiépítésében különösen a férfiak, a fodrász szakmát végzők és a fodrász szakmát tanulók körében.